

LJUBLJANA • NOVEMBER 1950 • LETO II. • ŠT. 9 • DIN 15

Objave
Biroja za filatelijo

OBJAVA ST. 62

Znamke za Dan mornarice 1950

Po odločbi Poštnega ministrstva štev. 21.720 od oktobra t. i. pridejo v promet na dan 29. novembra 1950 nove priložnostne frankovne znamke v počastitev jugoslovanske mornarice.

Serijska 6 znamk ima naslednje vrednote:

2 din rdeče vijoličasta s sliko stare dubrovnike jahte in zemljevidom našega Primorja;

3 din rjava s sliko partizanskega borbenega čolna v borbi;

5 din sivo zelena — trgovska ladja iztovarja v pristanišču;

10 din modra — jugoslovanski prekomornik in zemeljska obla;

12 din črna modra — športne jadralnice;

20 din vijšnjeva — vojna ladja, pred njo mornar na drugi ladji.

Nominalna vrednost serije je 52 din. Na vseh znamkah je napis vodoravno nad sliko »Dan mornarice 1950«, pod sliko »F. N. R. Jugoslavija«, vrednost je označena v desnem kotu spodaj. Črke na vrednotah za 2, 5 in 12 din so v latinici, za 3, 10 in 20 din v cirilici.

Idejne osnutke so napravili naši umetniki Oto Antonini, akademski slikar v Zagrebu (za znamke 2, 3 in 10 din), Janez Trpin, grafik iz Ljubljane (12 dinarsko) in dr. Pavao Gavrančić, akademski slikar iz Zagreba (20 dinarsko). Vse osnutke je prilagodil za tisk Oto Antonini.

Znamke je tiskal v globlinskem tisku — rezu Zavod za izradu novčanica v Beogradu v polah po 25 kosov. Velikost slike 29 X 20 mm, zobčanje grebenasto, lepilo bel dekstrin.

Znamke bodo prodajale vse večje pošte v državi do potrošnje. Frankaturno veljavo imajo neomejeno dobo po izidu odnosno do preklica o njih veljavnosti.

Nove portovne znamke VUJA

ODREDBA ST. 15

o I. redni izdaji VUJA — porto - znamk.

Inspektorat PTT Koper je izdal — z odobrenjem Vojne uprave JA štev. 1665 od 5. IV. 1949 — I. redno naklado porto znamk. Serijska ima 5 vrednot: 0,50, 1.—, 2.—, 3.— in 5.— din.

Osnutke za znamke je izdelal akad. slikar Krošelj iz Ljubljane.

Znamke so izdane v sledečih količinah, barvah, osnutkih in napisih:

41.000 komadov po din 0,50, oranžnorrjava, predstavlja plavajoči ribi — zobatca. V desnem gornjem kotu je napis Porto, pod njim pa označena vrednost. V spodnjem delu znamke je napis STT-VUJA.

33.000 komadov po din 1.—, bledezelena, predstavlja plavajoči ribi — zobatca. V desnem gornjem kotu je napis Porto, pod njim je označena vrednost 1.— din. V spodnjem delu znamke je napis STT-VUJA.

41.000 komadov po din 2.—, zelenkastomodra, s skupino rib-sardel, ki plavajo proti ribiški mreži. V gornjem desnem kotu je napis Porto, pod njim je označena vrednost. V spodnjem delu znamke je napis STT-VUJA.

35.000 komadov po din 3.—, modra, z isto sliko. V desnem gornjem kotu je napis Porto, pod njim je označena vrednost. V spodnjem delu znamke je napis STT-VUJA.

28.700 komadov po din 5.— bordojskordeče barve, s sliko sardel. V desnem gornjem kotu je napis Porto, pod njim je označena vrednost. V spodnjem delu znamke je napis STT-VUJA.

Znamke so prišle v promet 1. novembra 1950 pri poštah jugoslovanske cone STT.

Sedaj veljavne porto VUJA — jugoslovanske s pretiskom, bodo ostale v prometu do popolne porabe.

Znamke je Ministrstvo pošte FLRJ v Beogradu priglasilo Svetovni poštni zvezi v Bernu.

VSEBINA:

Devetindvajseti november — Dr. Anton Lavrič: Pet let slovenskih natiskov (I. nadaljevanje) — Pavle Anderlič: Poštni žigi na Slovenskem (5. popis in tolmač k sliki »Ljubljana v ogledalu žigov«) — Naše nove znamke: Rdeči križ 1950 — Timbres pour la Fête de la Marine (Dan mornarice) — Razstavi v Dubrovniku in HFD v Zagrebu — Delovanje podružnic — Delo in sklepi posvetovanja v Beogradu — Prostovoljno delo — Ob 400-letnici rojstva skladatelja Jakoba Petelina-Gallusa — V. Koroški festival v Guštanju — Strokovni tisk — Naši posebni žigi — Objave FZS — Zamenjava s tujino — Nove znamke v svetu — Nove portovne znamke SST-VUJA
Objava Biroja za filatelijo št. 62 — Zadnje vesti

Urednik: Pavle Anderlič, Ljubljana, Frančiškanska 3. — Odgovarja: Silvo Pajk, Ljubljana, Gosposvetska 10/IV.

Tekoči račun Narodne banke, Ljubljana, štev. 604-95331-18.

Glasiilo izhaja 10 krat na leto. Letna naročnina 150 din.

Tiska Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani.

NOVA FILATELIJA

GLASILO FILATELISTIČNE ZVEZE SLOVENIJE

LETNIK II.

NOVEMBER 1950

ŠTEV. 9

Devetindvajseti november

Vsako leto se na dan 29. novembra spominjamo rojstva nove Jugoslavije. Veličastno je bilo to rojstvo sredi grmenja topov, sredi mogočnih bitk za končni poraz fašizma. Devetindvajseti november je naš veliki državni praznik, obletnica zasedanja v Jajcu, ki je bilo — po besedah tovariša Josipa Vidmarja — nedvomno eno izmed najslikovitejših in zgodovinsko globoko pomembnih parlamentarnih zborovanj vseh narodov in časov. Najznačilneje je zasedanje opisal sam maršal Tito, ki navaja med drugim:

29. novembra 1943. leta je bilo v Jajcu II. plenarno zasedanje Antifašističnega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije. Plenuma se je udeležilo 240 delegatov iz vseh krajev naše domovine. Na plenumu zasedanja so bili sprejeti daljnosežni in zgodovinski sklepi. Antifašistični svet narodne osvoboditve Jugoslavije je postal vrhovno zakonodajno telo Jugoslavije z vsemi pravicami parlamenta. Izvoljeno je bilo predsedstvo 56 članov z dr. Ivanom Ribarjem na čelu. Kot začasna narodna vlada je bil osnovan Nacionalni komite osvoboditve Jugoslavije. Sprejet je bil sklep o razveljavljenju, oziroma reviziji vseh pogodb, ki jih je bila sklenila pobegla jugoslovanska vlada. Nobena pogodba, ki jo bo od sedaj naprej s komer koli sklenila ta vlada, ne bo priznana. Sprejet je bil sklep, ki prepoveduje kralju Petru II. prihod v domovino, dokler narodi po vojni na svobodnih volitvah sami ne rešijo vprašanja monarhije in dokončne notranje ureditve. Sprejet je bil sklep, da se bo Jugoslavija organizirala kot demokratična federativna država, v kateri bodo vsi narodi dobili enake pravice. Federativne enote bodo: Hrvatska, Srbija, Slovenija, Črna gora, Makedonija, Bosna in Hercegovina. Taka oblika notranje ureditve Jugoslavije ni nikaka nestvarna tvorba, temveč edino pravilna rešitev, ki temelji na splošnih željah vseh Jugoslovanskih narodov in na hudih izkušnjah preteklosti.

Dve leti pozneje je Ustavodajna skupščina v Beogradu razglasila Jugoslavijo za Federativno ljudsko republiko. Devetindvajseti november 1945 je bil neposredna in ravna posledica zasedanja v Jajcu 1943. Tam in tedaj je nastala nova Jugoslavija. Danes vemo, da ne Moskva, ne London, ne Washington niso prijazno gledali na zaključke zasedanja v Jajcu. Ko si po vseh močeh prizadevamo, da izgradimo socialistično Jugoslavijo, čutimo z mnogih strani nasprotovanja in celo odkrito sovražnost. Vse to pa nas navdaja s še večjim pogumom, da vztrajamo na tisti ravni poti, ki sta jo začrtali zasedanje v Jajcu in dve leti nato ustava naše ljudske republike.

Rojstni dan nove Jugoslavije nam je vsako leto osvežujoč vir, ki nas napaja z novimi življenjskimi silami. Filatelisti, ki zlasti pazno in ljubeče zasledujemo zgodovinski razvoj nove Jugoslavije, se radujemo ob njenem rojstnem dnevu in pozdravljamo Domovino in njenega herojskega voditelja maršala Tita!

Pet let slovenskih natiskov

(1. nadaljevanje)

Od tiskarne Ljudske pravice pa je komisija za pretisk sprejela še one pokrajinske znamke, ki še niso bile popolnoma gotove. Število v redu pretiskanih znamk in makulature je razvidno iz razpredelnice 4, stolpec

1 in 2. Ista razpredelnica nam pokaže tudi število prodanih znamk od dneva izdaje do 24. VIII. in število znamk, ki so jih poslali v depó Ministrstva ptt v Beograd 24. 8. 1945.

4. razpredelnica

Lit.	1	2	3	4
0,05	94.700	20.400	77.364	17.336
0,10	113.100	224.400	85.515	28.585
0,20	100.400	195.300	81.028	19.372
0,25	143.600	536.300	89.881	53.719
0,50	184.000	669.300	118.964	65.036
0,75	60.100	3.400	56.136	3.964
1,—	99.000		99.000	—
	351.400	2.553.500	112.517	228.883
1,25	102.400	14.700	77.251	25.149
1,50	106.500	132.300	77.116	29.384
2,—	109.500	45.200	74.625	34.875
2,50	254.300	29.800	95.737	158.563
3,—	63.400	2.000	59.075	4.325
5,—	63.800	1.800	58.889	4.911
10,—	60.400	4.700	57.043	3.357
20,—	41.500	3.000	41.332	168
30,—	35.100	3.700	35.016	84

1. Pravilno pretiskane znamke.
2. Makulatura.
3. Število od 7. 6. do 24. 8. 1945 prodanih znamk.
4. Število (ostanek) znamk, ki so jih poslali 24. 8. v Beograd.

V makulaturi pretiskanih pokrajinskih znamk je všteta tudi makulatura nepretiskanih (razpredelnica 1, stolpec 9.) Če seštejemo naklado nepretiskanih pokrajinskih znamk, naklado pretiskanih pokrajinskih znamk in makulaturu, navedeno v stolpcu 2 razpredelnice 4, dobimo celotno število natiskanih znamk (stolpec 2 razpredelnice 1). Pri nekaterih vrednotah imamo diferenco nekaj pol, ki gre verjetno na račun napak pri prepri-

sovanju podatkov iz originalnih zapisov komisije za pretisk. V arhivu Direkcije ptt so samo delni podatki iz teh zapisov, zapiski sami so pa bili poslani Ministrstvu ptt v Beograd.

Sprva je bilo določeno, da bo pretisk rdeč. Ker pa rdeča barva ni prišla na barvo znamk, so jih morali pretiskati s črno barvo. Z rdečim pretiskom je bilo pretiskanih samo 99.000 komadov 1 lirskih znamk. Te so sprva namenili v makulaturu, vendar so jih kasneje izročili v promet in jih tudi poslali z ostalimi pretiski Mednarodni poštni zvezi v Bern 20. 6. 1945.

Prva je bila 29. 5. pretiskana znamka za 1 liro, 30. 5. so bile pretiskane znamke po 0.10, 0.20, 0.25, 0.75, 2.50

lir, dne 1. junija znamke po 2, 5, 10 in 20 lir, znamke visokega formata (0,05, 0,50, 1,25, 1,50, 3, 30 lir) pa so pretiskali 2. junija. Kolikor znamke

še niso bile zobčane, so jih do 26. 6. zobčali in so zato znamke prihajale iz tiskarne v Zalogo vrednotnic postopoma, kakor nam to prikaže razpredelnica 5.

Kot dan ponovne otvoritve poštnega prometa je bil določen 7. junij 1945. Zato je Zaloga vrednotnic razposlala poštam dan poprej, t. j. 6. junija znamke po lit. 0,05, 0,10, 0,20, 0,25, 0,50, 0,75, 1, 1,25, 1,50, 2, 2,50, naknadno pa še ostale vrednote. Ministrstvo za finance LRS pa je z uredbo št. 91 I. z dne 2. junija 1945, ki je bila objavljena v Uradnem listu SNOS in NVS št. 8 od 13. junija 1945, uradno odredilo pretisk znamk bivše Ljubljanske pokrajine in izdajo v promet 7. 6. 1945.

5. razpredelnica

Lit	30.5 ¹	1.6	2.6	11.6	12.6	13.6	14.6	26.6	Skupaj
0,05			94.700						94.700
0,10	113.100								113.100
0,20	67.800					32.600			100.400
0,25	143.600								143.600
0,50			17.900	108.400		28.900		28.800	184.000
0,75	53.100				7.000				60.100
1,—	445.300	5.100							450.400
1,25			101.600				29.500	800	102.400
1,50			77.000				29.900		106.500
2,—		49.600			30.000				109.500
2,50	179.100	73.900						1300	254.300
3,—			27.400	29.200	6.800				63.400
5,—		17.400			26.400	20.000			63.800
10,—		15.100		45.300					60.400
20,—		15.100			26.400				41.500
30,—			17.100	17.300		700			35.100

Popolna serija obsegal naslednje vrednote:

Lit. 0,05 sivočrna; motiv iz Križne jame (pokončna),

Lit. 0,10 oranžna; Cerknško jezero (ležeča),

Lit. 0,20 rdečerjava; Borovniški viadukt (ležeča),

Lit. 0,25 modrozelen; motiv z Barja (ležeča),

Lit. 0,50 vijoličasta; Kapiteljska cerkev v Novem mestu (pokončna),

Lit. 0,75 rdeča; Ribnica (ležeča),

Lit. 1,— zelena; Ljubljanski grad

Lit. 1,25 pruskomodra; motiv iz Krčevja (pokončna),

Lit. 1,50 olivnozelen; slap v Peklu pri Borovnici (pokončna),

Lit. 2,— ultramarin; križni hodnik koštanjeviškega samostana (ležeča),

Lit. 2,50 sepijasta; grad Turjak (ležeča),

Lit. 3,— lilasta; Zužemberk (pokončna),

Lit. 5.— rjava; pokrajina ob Krki (ležeča),

Lit. 10.— modrozelena; grad Otočec na Krki (ležeča),

Lit. 20.— modra; kmečka hiša na Dolenskem (ležeča),

Lit. 30.— karminska; utrjena cerkev — Tabor (pokončna).

Znamke so tiskane v bakrotisku, v polah po $10 \times 10 = 100$ komadov, papir je bel, lepilo svetlo. Zobčanje je črtno $10\frac{1}{2} : 11\frac{1}{4}$ pri ležečih, odnosno $11\frac{1}{4} : 10\frac{1}{2}$ pri pokončnih znamkah. Ležeče znamke so velike 34×28 mm (sl. 30×23 mm), pokončne pa 28×34 mm (sl. 23×30). Pretisk pri vseh znamkah črne barve, pri 1 lirski tudi pri 99.000 komadih rdeče barve, je v knjigotisku.

Zaloga vrednotnic je razposlala znamke vsem poštam na ozemlju bivše Ljubljanske pokrajine in so bile v prometu do 30. 6. 1945. Pošte so prejele naslednjo količino pretiskanih pokrajinskih znamk, ki je pa niso vse porabile, temveč so en del vrnile po 30. 6. Zalogi vrednotnic: (glej razpredelnico 6.)

1. izdano poštam do 30. junija 1945,
2. vrnjeno od te količine Zalogi vrednotnic po 30. 6.,

3. število znamk, porabljenih v času, ko so imele frankaturno veljavo.

V številu 83.501, kolikor je bilo izdanih v tem času znamk po 1 liro, je všteta količina znamk z rdečim pretiskom, ki je bila takrat izdana, to je 300 komadov za Mednarodno poštno

6. razpredelnica

Lit	1	2	3
0,05	44.734	7.086	34.648
0,10	61.334	16.540	44.794
0,20	59.234	17.922	41.312
0,25	73.534	23.369	50.165
0,50	132.534	53.286	79.248
0,75	16.404	—	16.404
1,—	182.184	98.683	83.501
1,25	56.034	18.499	37.535
1,50	54.804	17.404	37.400
2,—	39.144	4.235	34.909
2,50	171.054	115.133	55.921
3,—	22.944	3.185	19.759
5,—	22.874	3.301	19.573
10,—	20.006	2.279	18.727
20,—	2.000	—	2.000
30,—	1.384	—	1.384

zvezo v Bern, 100 za poštni muzej v Beogradu in 100 za razstavo tiska, ki je takrat bila v Beogradu. Ta znamka se takrat torej ni prodajala občinstvu in je zato ne moremo imeti rabljene.

Največji del kompletnih serij pa je prevzelo, potem ko so znamke prišle iz prometa, Ministrstvo za finance LRS, pa tudi v druge namene je bilo izdanih nekaj popolnih serij. (Dalje.)

»Berner Briefmarken Zeitung« meni, da so naše znamke za šahovsko olimpijado najpopolnejše, kar jih je kdaj izšlo v heliogravuri. Poudarja tudi originalnost osnutkov.

*

V kratkem bodo praznovale 100-letnico izdaje svojih prvih znamk Danska, Luksemburg in Španija.

POŠTNI ŽIGI NA SLOVENSKEM (5. popis)

Opomba: v nižje navedenem popisu tujih imen za časa zasedbe pomenijo označbe:
 LP = Ljubljanska pokrajina, M = Madžarska zasedba, N = nemška zasedba in
 IT = pod Italijo (cona je navedena zaradi orientacije).

Tek. št.	Državna pošta LRS	Zasedb. področje	Tuje ime za časa zasedbe
126	KNEŽAK	IT	Fontana del Conte — [cona B]
127	KOBARID	IT	Caporetto — [cona A]
128	KOČEVJE	LP	IT: [Lubiana] N=Gottschee
129	KOČEVSKA REKA		Ni poslovala za časa okupacije
130	KOKRA	N	Kanker
131	KOMEN	IT	Comeno — [cona A]
132	KOMENDA	N	a) Komenda b) Komenda (Kärnten)
133	KOJSKO	IT	Quisca — [cona A]
134	KOPRIVNICA pri Rajhenburgu	N	a) Kopreinitz (Steierm.) b) Nesseldorf (Steierm.)
135	KOSTANJEVICA	LP	IT: [Lubiana] N = Landstrass
136	KOSANA	IT	Cosanna — [cona B]
137	KOZANA	IT	Cosana del Collio — [cona A]
138	KOZINA	IT	Cosina Erpella — [cona B]
139	KOZJE	N	Drachenburg (Steierm.)
140	KRANJ I	N	a) Krainburg b) Krainburg (Kärnten) c) Krainburg 1 (Oberkrain)
141	KRANJ 3 (b. p. Stražišče)	N	a) Straschische b) Wart (Kärnten) c) Krainburg 3 (Oberkrain)
142	KRANJSKA GORA	N	a) Kronau (Wurzener Save) b) Kronau (Kärnten)
143	KRESNICE	N	Kressnitz
144	KRIŽE na Gorenjskem	N	a) Hl. Kreutz (b. Krainburg) b) Heiligen Kreutz (Kärnten)
145	KRIŽEVCI pri Ljuto- meru (b. p. Sv. Križ)	N	Kreuzdorf (Steierm.)
146	KRIŽEVCI v Prekmurju	M	Totkeresztur
147	KRKA	LP	IT: (Lubiana)
148	KRMELJ	LP	Karmel (Steierm) — IT (Lubiana)
149	KROPA	N	Kropp (b. Radmannsdorf Save)
150	KRSKA VAS	N	Munkendorf (b. Rann Save)
151	KRSKO	N	a) Gurkfeld b) Gurkfeld (Steierm)
152	LAPORJE	N	Lapriach (Steierm)
153	LASKO	N	Tüffer
154	LESCE	N	Lees (Krain)
155	LESKOVEC pri Krškem	N	Haselbach (b. Gurkfeld)
156	LIBELICE	N	Leifling über Lavamünd
157	LIMBUS	N	Maiburg (Drau) Lembach
158	LITIJA	N	a) Littai b) Littai (Kärnten)
159	LJUBLJANA 1	LP	IT: (Lubiana) — N = Laibach 1
160	LJUBLJANA 2	LP	IT: (Lubiana) — N = Laibach 2
161	LJUBLJANA 3	LP	IT: (Lubiana) — N = Laibach 3
162	LJUBLJANA 4	LP	IT: (Lubiana) — N = Laibach 4
163	LJUBLJANA 5	LP	IT: (Lubiana) — N = Laibach 5

(Dalje)

Poštni žigi na Slovenskem

(Tolmač k sliki)

V današnjem zvezku objavljamo v 5. nadaljevanju popis in sliko poštnih žigov na slovenskem ozemlju. Za drugimi kraji je prišla na vrsto Ljubljana, politično in kulturno središče LR Slovenije. Pri sestavljanju slikovne tabele in zbiranju takih dokumentov preteklosti so se pokazale hude težave, ker primanjkujejo avtentični podatki, lepi primerki za posnetke pa so redki. Tako še ni uspelo natančno ugotoviti, kdaj je bila Ljubljana svojčas prvokrat na žigu v slovenskem jeziku. Prosimo starejše zbiralce in druge, da pomorejo raziskovanju v tej smeri ter javijo z morebitnimi pri-

cu prve znamke na sosednji sliki. Tedanji nemški žig ima le datum, ker žigi sprva niso imeli letnic, kar je za klasično dobo značilno. Tudi druga znamka (iz leta 1868) ima samo še nemški naziv kraja. Tretja in četrta znamka pa imata že tudi slovenski naziv.

Po dobi stare Avstrije vidimo v 2. vrsti verigarje iz časa prevrata (15. 3. 1919). Tu je sicer tudi še dvojezični naziv, malo pozneje pa je nemški naziv odpadel. Razdobju stare Jugoslavije sledi najmračnejša doba dvojne okupacije, ki se zrcali z različnimi tujimi nazivi in žigi na znamkah krvnikov našega naroda. Vmes je za »slovo« še nemški žig »Deutsche Adria post«, ki je služil okupatorju le kratko dobo, potem pa je z njim vred izginil.

Naposled so si priborili naši narodi po zaslugi naše Komunistične Partije in vodstva zaželeno svobodo, za katero je preteklo dovolj krvi in bilo nešteto žrtev. Heroj maršal Tito je upodobljen na naših prvih znamkah svobodne ljudske države Jugoslavije. Ob maršalu »Partizani« kot večer opomin osvajalcem in v spomin na junaštva teh borcev za našo osvoboditev.

Razrušena domovina je po drugi svetovni vojni klicala in potrebovala vsakogar pri obnovi. Zato naše znamke še niso mogle biti tehnično na višini. Po naglih uspehih v obnovi gospodarstva in graditvi socializma pa smo kmalu dosegli kakovostne izdelke tudi v znamkah. Poslednja znamka v bakrorezu na sliki s podobo maršala Tita, ki jo je dal letošnji Praznik dela — 1. maj, je grafična umetnina, ki nam je v čast doma in v tujini, saj je dokaz naše visoke tehnične zmogljivosti in napredka, doseženega že pred koncem prve Petletke.

Lep primerek dvojezičnega avstrijskega žiga s slovenskim imenom mesta »LUB-LJANA« (brez prvega J) z dne 19. 2. 1872.

merki konkretnejše izsledke ali podatke. Naši filatelisti nasploh posvečajo vse premalo pozornosti zbiranju žigov in celin. To zbiranje pa ni le zanimivo, marveč je celo naša dolžnost, da mu smotrno in v največji meri posvetimo mnogo več pažnje, saj gre za ohranitev naših kulturnih dokumentov poznim rodovom.

Slika nazorno kaže v odlomku stoletni boj za našo politično osamosvojitve. Letos 1. junija je namreč minilo sto let, odkar je bivša Avstrija dala v promet prvo znamko po vzor-

Ljubljana v ogledalu poštних žigov

1. vrsta: prvi avstrij. žigi (13. sept. 1850, 23. febr. 1864, 22. dec. 1879, 12. avg. 1882 in 9. nov. 1898). — 2. vrsta: po prevratu 1919, stara Jugoslavija, ital. okupacija 1941. — 3. vrsta: okupacija 1941—1944. — 4. vrsta: nemška okupacija tik pred zlomom, kratkotrajni »Adria« žig. — Osvobojeni! Prva znamka osvoboditve in nove Jugoslavije. — 5. vrsta: osvoboditelji — »Partizani« na frankovni znamki in naš vodja maršal Tito!

RDECI KRIZ 1950

Tudi letos smo imeli v času od 1. do 8. oktobra Teden Rdečega križa. Namen Tedna je bil pregledati opravljeno delo ter mobilizirati aktiviste za uspešno izpolnitev novih akcij in nalog, ki čakajo vseodlji to našo človekoljubno organizacijo. Ker smo med Tednom Rdečega križa praznovali 2. oktobra tudi mednarodni dan miru, je Rdeči križ po načelu najvišjega človekoljubja odločno dvignil glas proti vojnim hujskačem in proti vsem, ki nasprotujejo vzajemnosti in napredku miroljubnih narodov.

Rdeči križ je razmeroma še mlada mednarodna organizacija. Pobudo zanj je dala bitka pri Solferinu 1859. Mladi švicarski človekoljub in pisatelj Henry Dunant (1828—1910), ki je bil priča takratnih vojnih grozot, je s svojimi opisi bitke sprožil zamisel, da se ustanovi človekoljubna organizacija, ki bo ublaževala usodo ranjenecv in vojnih ujetnikov. Pozneje je Rdeči križ močno razširil svoje delovno območje in prevzel tudi v mirnih časih skrbstvo za žrtve nesreč, bolezni in pomanjkanja. Dunantovo zamisel so polagoma sprejele vse države. Toda razvoj je pokazal, da so nekatere izmaličevale pomen Rdečega križa. V nacistični Nemčiji so njegove organizacije služile samo krvavemu režimu. Tudi v bivši Jugoslaviji se Rdeči križ ni mogel široko zakoreniniti med ljudskimi množicami, ker so bili med najvišjimi funkcionarji pripadniki nazadnjaškega režima.

Rdeči križ Jugoslavije se je popolnoma preporodil v času narodnoosvobodilne vojne. Obnovljen je bil 1944 v Drvarju in je že za časa vojne storil mnogo dobrega. Vse to je častno zapisano kot posebno poglavje v zgodovini NOB. Po osvoboditvi je široko razmahnil svoje delo in pognal globoke korenine po vsej Jugoslaviji. Od preosnove v Drvarju do obnovitve domovine 1946 je predvsem zbiral

sredstva za obnovo opustošenih krajev in za podpiranje vojnih žrtev. Odtlej pa se njegovo delo čedalje bolj posveča zdravstveni prosveti in izdatno pomaga ljudski oblasti ustvarjati higiensko kulturo. Rdeči križ je z množičnim izobraževanjem zdravstvenih aktivistov zajel ne samo tovarne in zadruge, temveč tudi najbolj oddaljene vasi. Vsepovsod opažamo njegovo blagodejno delo. Njegova rast se kaže tudi številčno. Samo v Sloveniji združuje Rdeči križ nad 217.000 odraslih članov in nad 150.000 naraščaja. To je več kakor četrtnina prebivalstva Slovenije. Z množično podporo so mogoči tudi množični uspehi. Samo v zadnjem letu je Rdeči križ Slovenije podprl razna dečja zavetišča z gotovino blizu 3 in pol milijona dinarjev ter z blagom v vrednosti nad poldrugi milijon din. Skratka, Rdečji križ se trudi vsepovsod za zdravstveni dvig prebivalstva, še zlasti pa za zdravo rast našega mladega rodu, ki je poroštvo nadaljnjega razmaha Titove Jugoslavije. Filatelisti smo z Rdečim križem tesno povezani, tako idejno kakor po svojem ljubitelstvu kot zbiralci znamk. Tudi ob letošnjem Tednu Rdečega križa smo se toplo spominjali te naše človekoljubne organizacije in jo podprli vsak po svojih močeh.

*

677. din 0.50 (frankovna znamka).

134. din 0.50 (portovna znamka).

Podrobnejši podatki so javljeni že z objavo Biroja za filatelijo št. 60.

Za tužno — Pour l'étranger
Nouveautés de la République fédér. populaire de Yougoslavie

COMMUNICATION Nr. 62

Timbres pour la Fête de la Marine

Conformément à la décision du Ministère des postes no. 21.720 de l'octobre 1950, les nouveaux timbres-poste commémoratifs à la Fête de la Marine yougoslave seront émis le 29 novembre 1950.

La série de ces timbres comprendra 6 valeurs, c'est-à-dire:

678. 2 dinars-rouge-violet-avec l'illustration d'un vieux yacht de Dubrovnik et la carte géographique du Littoral yougoslave;

679. 3 dinars-gris-avec l'illustration d'un canot partisan d'assaut en lutte;

680. 5 dinars-gris-vert-avec l'image d'un bateau commercial à l'occasion du déchargement des marchandises au port;

681. 10 dinars-bleu-avec l'image d'un bateau yougoslave et le globe terrestre;

682. 12 dinars-noir-bleu-avec l'image des canots à voiles sportifs;

683. 20 dinars-pourpre-avec l'image d'un navire de guerre et d'un marin en posture symbolique sur un autre navire.

Ces timbres portent l'inscription «Dan mornarice 1950 (Fête de la Marine)» au-dessus de l'image et «FNR Jugoslavija» au-dessous de celui, pendant que l'indication de la valeur se trouve au coin droit inférieur. Les lettres des timbres à 2, 5, 12 dinars sont latines, celles à 3, 10, 20 dinars cyrilliques.

Les dessins des timbres à 2, 3, 5, 10 dinars sont l'oeuvre du peintre académicien Oto Antonini de Zagreb, celui à 12 dinars du graveur Janez Trpin de Ljubljana et enfin celui à 20 dinars du peintre académicien docteur Pavle Gavranic de Zagreb. Tous les dessins ont été adaptés à l'impression par les soins de Oto Antonini.

Les timbres ont été imprimés en taille-douce par les soins de l'Établissement pour la fabrication des billets de banque de Beograd en feuilles de 25 exemplaires. Format de l'image 29 x 20 mm, dentelure en peigne, gomme blanche (dextrin).

Ces timbres seront en vente auprès de toutes les postes plus importantes du pays fin à leur épuisement et seront valables pour l'affranchissement sans aucune limite de temps, respectivement jusqu'à la publication de leur invalidation.

Iz ljudske republike Hrvatske

Razstava v Dubrovniku

Deveta svetovna šahovska olimpiada v Dubrovniku, iz katere je naše moštvo izšlo kot olimpijski prvak, je vzbudila v svetu pozornost in občudovanje. Zmagoviti uspeh naših šahovskih reprezentantov je dokazal, da je dala sele socialistična graditev največje izglede smotrnemu razmahu šahovske igre in da je naše moštvo v plemenite

ljene znamenke jugoslovanskega ozemlja in motivne zbirke. Zlasti sta zanimali zbirki predvojne izdaje Penkluba, ter »Partizanska pošta« s pismji iz narodnoosvobodilnega boja. Ti zbirki sta bili nagrajeni s prvo odnosno drugo nagrado. V tretji dvorani so bile zbirke tujih držav, med temi tudi jubilej kronanja v Angliji. Vse znamenke

Trajen spomin na IX. šahovsko olimpiado v Dubrovniku

Pismo prvega dne (First day cover) s serijo olimpijskih znamk in posebnim žigom

nitem tekmovanju z žilavo vztrajnostjo in odločno voljo osvojilo prvo mesto in zlati pokal.

V okviru prireditve je dal dobršen delež tudi marljivi Filatelistični klub v Dubrovniku, ki je priredil v času od 20. do 31. 8. 1950 filatelistično razstavo v prostorih OKUD »Marin Držić«. V treh dvoranah so bile razstav-

so bile razstavljene v 93 vitrinah. Razstavo je obiskalo nad 10.000 ljudi, ki so zlasti segali po pismih z znamkami Sahovske olimpiade, za Prvi maj, Rumo in Avtocesto, kar je nudila poslovalnica »Jugofilatelije«.

Radijska postaja v Dubrovniku je v dneh razstave dvakrat oddajala filatelistična poročila, v tisku pa so bili

objavljeni članki. Na slovesnem sestanku, ki so mu prisostvovali najvidnejši predstavniki naše filatelistične skupnosti, je prireditelj razstave, Filatelistični klub Dubrovnik, imenoval za svoje častne člane predsednika FS Hrvatske Radoslava Horvata, glavnega urednika »Filatelije« Dragana No-

Kolektivno so si ogledali razstavo vsi tuji šahovski mojstri, ki so sodelovali na olimpiadi ter domači in tuji novinarji, ki so se o razstavi zelo pohvalno izrazili. V spomin so prejeli vsi gosti po eno serijo znamk šahovske olimpiade na pismu s priložnostnim olimpijskim žigom.

Pismo s filatelistične razstave v Dubrovniku

vaka, inž. Vladimirja Flecka, vse iz Zagreba, veterana dubrovniške filatelije dr. Nika Iveta pa za doživljenjskega častnega predsednika kluba. Hrvatski filatelistični klub iz Zagreba pa je počastil s častnim članstvom tov. Ervina Zwergerja, predsednika dubrovniškega kluba in organizatorja razstave, ki je preseгла pričakovanje.

Dubrovniška razstava je bila lep prispevek slavnostnim dnevom in prireditvam v času olimpiade, hkrati pa manifestacija in prispevek h kulturnemu dvigu na področju filatelije, ki ji je šele socialistična graditev omogočila najširši razvoj.

Matko N. Zupa, Dubrovnik.

.....
Naj živi 29. november — praznik naše ljudske revolucije!
 .....

Razstava HFD v Zagrebu

Hrvatsko filatelistično društvo v Zagrebu je priredilo v času letošnjega velesajma od 23. 9. do 8. 10. 1950 svojo jubilejno 20. razstavo znamk v palači pošte Zagreb 1, Jurišićeva ulica številka 13.

Slovesni otvoritvi razstave, nad katero je prevzel pokroviteljstvo predsednik vlade LR Hrvatske dr. Vladimir Bakarič, so prisostvovali poleg predstavnika oblasti ministra prosvete dr. Iva Babiča predstavniki Biroja za

jemnosti in napredne misli. Zato lahko s ponosom gleda na svoje delovanje v preteklosti.

Razstavní prostor v pritlični dvorani je bil okusno okrašen. V skoraj 100 vitrinah so bile razmeščene znamke vseh vrst. Pričeli so idejni barvni osnutki naših umetnikov (Grujiča, Trpina, Jovanoviča, Bisa, Antoninija in dr. Gavraniča) za znamko Zagrebskega velesajma 1950, maršal Tito na naših znamkah in celinah, Pet vitrin

Spominski ovitek jubilejne 20. razstave HFD v Zagrebu

Podpisani so najvidnejši filatelistični predstavniki in kulturni delavci: Dragan Novak, glavni urednik »Filatelije«, inž. Vladimir Fleck, Ivan Sojat, direktor Direkcije »Jugofilatelije«, Radoslav Horvat, predsednik Filatelistične zveze Hrvatske, Dejan Tubinić, šef Biroja za filatelijo, Sreten Grujić, umetnik-graver in ppolk JA Rudolf Adamk, predsednik HFD.

filatelijo in »Jugofilatelije«, delegati republiških zvez in povabljeni gosti-člani. Predsednik HFD tov. ppolk. JA Rudolf Adamk je v pozdravnem govoru na kratko podal zgodovino razvoja HFD, ki je hkrati v nazaj proslavilo 50. obletnico. Podčrtal je, da HFD ni le prvo in najstarejše filatelistično društvo na Balkanu in jugovzhodu, marveč je že za Avstroogrške vztrajalo na načelu jugoslovanske vza-

je zavzela Partizanska pošta iz narodnoosvobodilnega boja in pozneje. Ti zgodovinski dokumenti vzbujajo na razstavah posebno pozornost. Brez znamk in žigov je krožila prva partizanska pošta. Zaradi stalnih premikov, vremenskih vplivov, rednih borb in akcij je trajalo pogostoma mesece, preden so pisma borcev prispela svojem v roke. Ko ogleduješ te naše dragocene dokumente iz NOB, spoznaš

veličino in težave, v katerih so se s tveganjem dragocenih življenj borili v tistih hudih časih naša pošta in naši borci.

Nato so sledile znamke cone A in B. Zanimiv je bil izvleček iz študijske zbirke letalskih znamk FLRJ, ki je prikazal sestav po nakladah in prodajnih polah, robne trakove vrednote po 20 din in premaknjeni podtisk nekaterih vrednot. Prav tako je bila lepo podana študijska zbirka znamk FLRJ s partizanskimi motivi z osnovnim pregledom in barvnimi odtenki. Nadalje smo videli znamke FLRJ, celine in posebne žige, Crno goro od 1874 do 1893, staro Srbijo, Slovenijo po specialni razvrstitvi papirjev in barv (verigarje), bivšo Jugoslavijo od 1918 do 1941, Hrvatsko (Listopad) s poskusnimi tiski v različnih barvah, eno dinarsko žalno znamko v variacijah.

Po okupacijskih znamkah tako imenovane NDH in Srbije je bil na znamkah smiselno prikazan odraz zgodovinskih dogodkov na znamkah (balkanskih držav. Sledile so zbirke področij: železnice, zepelinska, letalska in podmorniška pošta, UPU, rodovi vojske, mir in zmaga, zdravniki, narodne noše in sport. V nadaljnjih vitrinah so bile zbirke Francije, Avstrije, CSR, Madžarske, poveljne Nemčije, Vatikana, Fiume. Posebne vitrine so kazale propagando znamk raznih poštних uprav, tuje celine, falzifikate, uporabo znamk namesto kolkov, mladinske zbirke, priložnostne žige, znamenite letalske bloke, znamke Peruja, Finske, Izraela, Anglije, Svice, ZDA (od 1920 do 1950) ter predfilatelistična pisma. V nekaj vitrinah smo občudovali znamke Bosne, zvečine v četvorčkih. Naposled naj še omenim razstavljene dokumente in diplome iz življenja HFD ter literaturo, brez katere ni napredka niti znanja.

Razstavo so si ogledali številni filatelisti in ljubitelji, ki so mogli potrditi, da je razstava skrbno pripravljena, da je dosegla svoj namen in je nedvomno privabila marsikaterega novega zbiralca ter mu dala dovolj pobude in smernic za smotno zbiranje.

Prireditveni odbor za razstavo HFD ni mogel dostojneje počastiti jubilejne razstave in hkrati 50. obletnice društvenega obstoja. Naše čestitke naj bodo HDF v nadaljnjo vzpodbudo.

Na razstavi sta poslovali tudi »Jugofilatelija« in ekspozitura pošte, ki je žigosala pošiljke s spominskimi žigom.

Na večerji v »Gradskem podrumu« so prireditelji praznovali 50. obletnico. Potekla je v pravem tovariškem razpoloženju ter poglobila stike med vodilnimi jugoslovanskimi filatelisti.

P. A.

DELOVANJE PODRUZNIC

Da se poživi medsebojna povezava in da tudi drugi zvedo kaj več o delovanju, uvajamo novo rubriko in prosimo vse podružnice, da brez izjem, dosledno in redno vpošiljajo vsakega prvega obvezno mesečno poročilo o delovanju za pretekli mesec. V poročilu naj poleg drugega navedejo, kdaj in kje imajo menjalne sestanke in s kakšno udeležbo. Poletni meseci, v katerih je filatelistično življenje zaradi počitnic, prostovoljnih akcij itd. zastalo, so minuli. Pričenja se zopet živahnejše delovanje. Zato bo marsikomu dobrodošlo, da spremlja razvoj in pride v stik s člani drugih podružnic, če ga pot privede v drug kraj.

Podružnica v Celju je uspešno, da je dobila svoj društveni prostor v Zidanškovi ulici. Lokal v izmeri 3 × 4 m je delno urejen z lastnim, delno z izposojenim inventarjem, tako da nudi sedaj prijeten kotic celjskim filatelitom. Na menjalnih večerih ob četrtkih je povprečna udeležba 20 do 30 članov. Vsaka druga nedelja v mesecu je določena za menjalne sestanke mladincev.

Podružnica v Idriji ima sestanke vsako nedeljo od 10.30 s povprečno udeležbo 15 članov. Tu se zamenjavajo in delijo znamke, navadno pa igrajo tudi tombolo z dobitki znamk.

Podružnica v Radovljici ima do nadaljnjega sestanke vsako prvo nedeljo v mesecu ob 9. uri v mestni kavarni »Triglav«.

Delo in sklepi posvetovanja v Beogradu

O posvetovanju v Beogradu, ki ga je sklicalo Ministrstvo pošte FLRJ dne 9. sept. 1950 smo člani na kratko že obvestili v prejšnji številki glasila FZS.

Danes podajamo pregled o tem, kaj smo razpravljali in kakšne sklepe je to posvetovanje rodilo.

Predmet razpravljanja

Delo, uspehi in neuspehi republiških filatelističnih zvez. Sodelovanje med zvezami in Ministrstvom pošte ter Direkcijami pošte.

Emisijska politika znamk. Višina naklad. Število priložnostnih serij na leto. Nominalna vrednost serije. Izdelava osnutkov. Sodelovanje umetnikov pri tej izdelavi. Recenzija osnutkov. Objavljanje višine naklade. Izdajanje prospekta za nove znamke. Tehnične možnosti in današnje težave pri izdelavi znamk.

Zamenjava znamk. Kritika dosedanje uredbe o zamenjavi oziroma njenega sprovajenja. Razbistritev nejasnosti posameznih točk uredbe o zamenjavi znamk (glej navodila o zamenjavi v današnji številki! Op. ured.). Dodeljevanje znamk. Problem potrjevanja pošiljk, predanih »Jugofilateliji«.

Kritika naših znamk in emisijske politike v inozemstvu.

Nabava tujih znamk preko »Jugofilatelije«. Nabava katalogov in filatelističnega pribora.

Diskusija o »filatelističnih znamkah« ter o pravih znamkah; o »ključni znamki« serije ter o popolnih serijah.

Predlogi za emisije znamk v letu 1951.

Osnovanje »Filatelistične Zveze FLRJ«. Izvolitev iniciativnega odbora FZ FLRJ.

Zvezna razstava znamk v Zagrebu aprila 1951.

Referat o Lovrencu Koširju. — Referat o delovanju poštnega muzeja ter razpravljanje o sodelovanju filatelistov pri njegovih izpopolnitvi.

Sklepi

Objave o izdaji novih znamk bo Ministrstvo dostavljalo Zvezam takoj po podpisu odloka o izdaji znamk. Naklada bo odslej redno objavljala. Dva meseca pred izidom znamk bo Biro za filatelijo izdal prospekt za nove znamke.

Na leto bodo odslej izšle naslednje znamke:

a) v milijonski nakladi za Rdeči križ, Teden matere in otroka ter Zagrebški velesejem, vsakokrat po ena znamka;

b) v nakladi cca 300.000 serij oziroma po potrebi več ali manj tri do štiri serije na leto. Serija bo obsegala najmanj 4 znamke, nominalna 30—50 din.

Prva serija bi bila posvečena slavnim Jugoslovanom (v letu 1951 n. pr. Trubar, Galius, Marulić, 500-letnica Dušanovega zakonika), druga bi bila odraz naše borbe za izgradnjo socializma (n. pr. zaključek Petletke, 10-letnica ljudskih vstaj), tretja bi bila športska serija, četrta pa bi bila predvidena za morebitne nujne proslave važnih dogodkov.

Filatelisti bodo prejeli po 4—5 serij, razen tega (glej najnovejšo uredbo Biroja v tej številki!) bodo dobivali oni, ki zares zamenjujejo z inozemstvom, možnost za nabavo večjega števila serij po nominali.

Za znamke je dovoljeno prejemati v zamenjavo kataloge in filatelistični pribor. — Vsaka podružnica bo prejela odslej za svojo zbirko toliko serij, kakor vsak njen član. — Za vsako podružnico bo »Jugofilatelija« nakazala vsaj en katalog.

V žirijo za oceno osnutkov pride tudi predstavnik filatelistov. — Ministrstvo bo gradilo lastno tiskarno znamk. Nabavljen je stroj za večbarvni globinski tisk (francoski patent).

Dolžnost filatelistov je propagirati naše znamke v inozemstvu ter skrbeti za ugled domovine.

Ob 400-letnici rojstva skladatelja Jakoba Petelin-Gallusa

Jakob Petelin-Gallus (1550—1591) je poleg Italijana Palestrina in Nizozemca Orlanda Lassa med največjimi evropskimi skladatelji XVI. stoletja. Bil je rodom Slovenec. Čeprav je večino življenja od mladosti preživel na Dunaju, v Pragi in Olomoucu, je dodal svojemu priimku vedno še Carniolus (Kranjec).

Jakob Petelin-Gallus

Slovenci bomo počastili 400-letnico njegovega rojstva v tednu od 6.—12. novembra t. l. V Ljubljani bo proslava z več koncerti njegovih del in posebna razstava.

Doslej pri nas še noben skladatelj ni bil deležen časti, da bi bil upodobljen na naših znamkah. Zato podpiramo predlog odbora za Galusovo proslavo pri Ministrstvu za znanost in kulturo, da bi bilo primerno počastiti to pomembno obletnico našega svetovno znanega rojaka iz davnine tudi z izdajo spominske znamke. To bi služilo popularizaciji njegovega imena doma in v svetu, hkrati pa bi se oddolžili rojaku za glasbene stvaritve. Naš priznani akademski slikar Božidar Jakac se je ponudil za izdelavo

osnutka za znamko. Filatelistična zveza LR Slovenije je tudi podprla predlog in ga posredovala Poštnemu ministrstvu.

Dejstvo je, da je predlog zapoznel, ker so izdaje naših znamk predhodno planirane. Treba je namreč precej časa za vse predpriprave od osnutka do odobritve in za sam tisk. Vse te tehnične okolnosti, zlasti če hočemo kvalitetno znamko, bodo verjetno teten razlog, da znamka ne bo mogla pravočasno iziti in se bomo morali zadovoljiti ob proslavi le s spominskim žigom, ki pa naj bo tudi umetniško izdelan. Čeprav bi tedaj ne bilo izgledov, da znamko zaradi prekratkega časa dobimo, je še možnost, da Poštno ministrstvo sprejme izdajo znamke v okvirni plan izdaje za 1951. leto, ki je bil predlagan na zadnjem filatelističnem posvetovanju v Beogradu.

V. Koroški festival v Guštanju

Letošnji V. Koroški festival v Guštanju je bil od 17. do 24. 9. 1950. Poštna direkcija v Ljubljani je dostavila pošti v Guštanju spominski žig, s katerim so bile rdeče žigosane vse vrste pisemenih pošiljk ves dan 24. septembra. Na festivalskem prostoru, kjer so bile ves teden glavne prireditve, pošta ni poslovala, pač pa je bil nameščen poseben poštni nabiralnik. Posebnih razglednic odnosno dopisnic letos pripravljajni odbor festivala ni uspel založiti. Zato so filatelisti in drugi pustili žigosati redne dopisnice, pisma z vtisnjeno znamko, razne pisemske ovitke, s frankaturami ter kartončke s po eno znamko. Za frankiranje so bile uporabljene nove frankovne znamke po 2, 3, 7 in 10 din, posebne znamke zagrebškega velesejma za 3 dinarje, za šahovsko olimpiado po 3 dinarje in letalske po 2 din. Posebni žig se je uporabljal samo na poštnem uradu v Guštanju. S tem žigom je bilo žigosanih 1380 dopisnic in pisem in sicer 794 iz rednih poštних nabiralnikov, 56 za koroške pevce iz neosvojenih slovenskih Koroške, 35 iz posebnega nabiralnika na festivalskem

prostoru, 165 po pismenem naročilu filatelistov iz vse države, 200 dopisnic za potrebe naše Zveze in 130 za zbiralce Guštanjskega društva.

V okviru Gospodarske razstave, ki je bila prirejena ves teden Koroškega festivala, je Koroško društvo filatelistov v Guštanju razstavilo zbirko vseh posebnih znank v zvezi s Koroškim plebiscitom, celine s posebnimi žigi. Vsa zbirka je bila sestavljena na črnih listih, na katerih je bil z barvnimi tuši lepo zrisan koroški grb, simbolično je bila prikazana temna doba okupacije ter osvoboditev, kar so poznazarjali primerni napisi. Vse delo je pripravil marljivi član filat. društva tov. Maks Dolinšek. Zbirko so krasile tudi razglednice z žigi dosedanjih Koroških festivalov, na katerih so bile prilepljene in žigosane značke. Zbirka je bila razstavljena v prostoru državne gimnazije v oddelku, kjer so bili razstavljeni spomini iz osvobodilnega boja. Posamezni listi so bili položeni na mizi in pokriti s steklom. Ljudstvo je z največjim zanimanjem ogledovalo te zgovorne dokumente naše dobe.

Marjan Juvanc

S TROKOVNI TISK

»Tovariš« — Ljubljana 1950

St. 23 z dne 12. 6. (str. 368): Objava št. 53 (novi posebni žigi za »Dečjo nedeljo«, Jadransko regato in 3. letalski zlet v Rumi — II. razstava v Solkanu — Drobne zanimivosti.

St. 24 z dne 22. 6. (str. 384): Zamenjava znank s tujino — Posebni žig v Slavonški Orahovici — Prvi plenum FZS.

St. 25 z dne 3. 7. (str. 400): Strokovni tisk — Objave FZS — Prostovoljno delo — Zanimivosti.

St. 26 z dne 13. 7. (str. 415): Nove znamke 1949 (Norveška, Poljska, Portugalska, Posarje, Romunija, San Marino, ZSSR).

St. 27 z dne 24. 7. (str. 431): Strokovni tisk — Objava št. 56 (znamke za IX. šahovsko olimpiado) — Objava št. 57 (posebna žiga za šahovsko olimpiado in Dan narodne vstaje v Slav. Orahovici).

St. 28 z dne 3. 8. (str. 447): Pred razstavo HFD v Zagrebu — Zvezna razstava 1951 v Zagrebu.

St. 29 z dne 14. 8. (str. 463): Slike posebnih žigov v Šibeniku, Orahovici in na Nanosu — Nove znamke 1949 (ZSSR).

St. 30 z dne 24. 8. (str. 479): Novi častni člani FZS (Ferdo Kobal, Radoslav Horvat).

St. 32 z dne 14. 9. (str. 510): Novi častni člani (Radoslav Horvat, Dragan Novak) — Razstava v Celju — Strokovni tisk.

»Republika« — Beograd

Tednik Jugoslovenske Demokrat. stranke — Izhaja vsak torek in ima skoro redno v vsaki številki rubriko »Filatelija«, ki jo urejuje Borislav St. Mrdja. Januar—februar 1950: Provizorno izdaje i sastav franko maraka — Kakve zbirke maraka da sastavljamo — Filatelistička higijena (Je li moguća zaraza markama?) — Provizorne porto marke — Godišnja skupština Beogradske podružnice SFS — Deoba beogradske podružnice na više podružnica — Brojno stanje članova SFS — Katalog maraka jugoslovenskih zemalja »Jugofilatelije« — Podružnica SFS u Sremskoj Mitrovici — Izložba u Staroj Gradiški — Osnovan je Savez filatelista Makedonije — Koverti sa propagandnim tekstom, povodom nedelje štednje.

Marc 1950: Godišnje skupštine u Sarajevu i Zagrebu — Godišnja skupština podružnice SFS u Beogradu — Ko je tvorac prve poštanske marke — Razvoj filatelije u Bosni i Hercegovini — Filatelija u Dalmaciji — Skupština filatelista u Požarevcu.

»Filatelija« — Zagreb

St. 5/6 za maj—junij 1950: Izložba FS Hrvatske — Z. Krelius: Kako smo uredili izložbu — J. Jakoplić: Neke napomene tehničkoj organizaciji izložbe — D. Novak: Poslije izložbe — Stampa o saveznoj izložbi — Glavna skupština FS Hrvatske — Nova jugosl. izdanja — Nouvelles émissions yougoslaves — Osebine naših maraka i celina — Nove marke — Amo tamo po filateliji — M. Šerić: Prigodne avionske marke povodom 3. zrakoplovnog sleta u Rumi — Obaveštenja Biroa za filateliju — Iz Savezne uprave — Razne vijesti.

»Filatelista« — Beograd

St. 3 za marec 1950: V. Cizel: Značaj izbora za narodnu skupštinu — Inž. M. Bor. St. Mrdja: Svetski poštanski savez. — S. Ostojčić: Iz istorije srpske pošte. — M. Stubica: Puljsko izdanje maraka sa pretiskom »Istra« — Al. J. Petrović: Uputi u filateliju (o vodznacima) — R. Brojer: Jedan pogled u najveću filatelističku biblioteku — M. S.: Okupatorsko izdanje maraka za Kosovo — Drag. M. Raičević: Reorganizacija podružnice Beograd — Kroz filatelistički svet — Naše marke — Naše celine — Nove marke — Omladinska strana — Vestj iz Saveza — Iz podružnica SFS — Iz NR Makedonije, BiH, Hrvatske — Pregled knjiga i listova — Brojno stanje članova SFS — Razmjena maraka putem dopisivanja.

ZAMENJAVA S TUJINO

V zvezi z našo objavo pod »Zadnjimi vestmi« v prejšnji številki nam je Biro za filatelijo v Beogradu poslal dopis, ki ga s tem dajemo v vednost članom, ki zamenjujejo s tujino:

»Po posvetovanju s predstavniki Filatelističnih zvez dne 9. septembra 1950 na Poštnem ministrstvu je bil sprejet sklep, da se delno spremenj način delitve priložnostnih znamk včlanjenim filatelistom. To se nanaša na tiste, ki zamenjujejo s tujino.

Zbiralci, ki menjajo s tujino, bodo dobili v bodoče toliko serij priložnostnih znamk več, kolikor imajo partnerjev v tujini, s katerimi menjavajo. Vsakemu partnerju lahko pošljejo po eno serijo.

Zato je potrebno, da Zveza ob mesečnem poročilu o številčnem stanju članstva predlaga tudi količino serij, ki jih bo imela za potrebe menjalcev in jim bo dala po številu njih partnerjev v tujini znamke iz tega viška. Po takem torej vsakemu menjalcu pripada toliko serij več, kolikor ima partnerjev v tujini.

Pravilno delitev znamk bodo nadzorovali Zveze; se pravi, da je način delitve prepuščen Zvezam. Pri tem je treba upoštevati, da dopisnik pošlje znamke resnično le v zamenjavo za inozemske, zaradi česar bo Zveza imela vpogled v albume takih menjalcev.

Menjalci imajo pravico do teh znamk (kaj so deponirane pri Zvezah v svrhu zamenjave s partnerji v tujini) v 6 mesecih po njih izidu. Po tem roku bo Zveza poročala Biroju o potrošnji.

Spričo tega poročila sporočamo članstvu, da bo Zveza razposlala še okrožnico vsem podružnicam. Glede frankiranja novitet, kar je po Uredbi dovoljeno takoj ob izidu, bo Zveza naredila še posebno vlogo na Biro, zasedaj pa je še vedno v veljavi odločba, po kateri se morejo novitete pošiljati šele 3 mesece po izidu.

Zaradi nemotenega poslovanja kontrole pošilk, namenjenih inozemskim filatelistom, nujno opozarjamo, da **mora biti vsaki pošiljki na posebnem listku (četrtinka pole) priložen obracun.** Sestavljen naj bo takole:

OBRACUN

Odpošiljatelj: . . . . (ime, priimek, naslov).

Prejemnik: . . . (ime, priimek, kraj, država).

Na osnovi uredbe pošiljam:

a) . . . (vrsta znamk), nominala . . .	—, — din
b) . . (vrsta znamk, štev. po katalogu »Jugofilatelija«), cena . . .	—, — din
Skupno . . .	—, — din
c) . . . (vrsta znamk, ime kataloga, letnik kataloga, štev. znamke po katalogu, cena po katalogu . . .	—, — din
(ali sfr ali ffr ali \$)	
Skupno . . .	—, — din
d) (vrsta in količina znamk).	

*

Poslati smete pod točko:

a) znamke FLRJ, rabljene in nerabljene, ki so **še** v prometu, največ vsega **dve** seriji, skupne nominale največ 100 din, vendar šele 3 mesece po izidu znamk;

b) znamke FLRJ, rabljene in nerabljene, ki so **že vzete iz prometa**. Te znamke **morate** oceniti po katalogu »Jugofilatelija«. Največja dopustna vsota znaša 300 din;

c) ostale znamke (stara Jugoslavija, cona B, VUJA-STT in tuje) **moramo** oceniti po katalogu »Jugofilatelija« ter je dopustna vsota 700 din. Če znamk, ki jih pošiljate, ni v tem katalogu, smete poslati v vrednosti 35 sfr (Zumstein) ali 2800 ffr (Yvert) ali 14 \$ (Scott). **Skupno** število znamk pod b) in c) ne sme biti večje od 100 komadov;

d) količinke (Massenware) do 100 kom. v vrednosti do 10 din.

Poslati smete dovoljene količine po točki a) + b) + c) + d).

Na osnovi najnovejše odredbe lahko vsak **dodatno** dobi preko Zveze za **vsakega** partnerja po **eno** serijo novih znamk po **nominalni** ceni. Kdor bo izkoristil to ugodnost, mora pod obračunom dostaviti:

Prilagam za serijo znamk (ime, n. pr. »Dan mornarice«) din — (nominala) + **10 din za stroške**, skupno — din.

Pošiljke, ki ne bodo v skladu s tem navodilom, bomo brez nadaljnega vrnili odpošiljatelju na **njegove** stroške.

Prosimo, da člani s svojo rednostjo in discipliniranostjo pomorejo k brezhibnemu delovanju naše administracije.

5. redna seja dne 18. 4. 1950

Navzočnih 15 članov odbora,

Predsedujoči: podpredsednik

Seja je trajala od 20,20 do 23,30 ure.

Dnevni red: 1. finančni plan; 2. tekočij posli.

Sklepi:

ad 1. Osnutek finančnega plana do leta 1950 znaša 424.000 din dohodkov in 484.000 dinarjev izdatkov, torej 60.000 din primanjkljaja. Po živahni debati je bil sprejet z 11 glasovi protj 2 in 1 (abstinenca) naslednji finančni plan:

Predračun dohodkov in izdatkov FZS za leto 1950

DOHODKI:

1. Članarina

1900 članov po 120 din letno 228.000 din

600 mladincev po 60 din letno 36.000 din

predvidena članarina in pristopnina za nove člane 40.000 din

2. Donos iz prodaje Prešernovih blokov 100.000 din

3. Donos prireditve 20.000 din

Skupaj 424.000 din

IZDATKI:

1. Plače:

nagrada administratorju 36.000 din

socialne dajatve 4.200 din

uslužbenski davek 1.800 din

Skupaj 42.000 din

2. Najemnine:

za poslovne prostore 10.000 din

kurjava 8.000 din

vzdrževanje in čiščenje 7.000 din

Skupaj 25.000 din

3. Stroški za reprezentanco in pogostitev gostov in delegatov:

Plenum:

35 delegatov enkrat letno, vožnja po 250 dinarjev za delegata 8.750 din

Dnevnice za iste po 250 din na delegata 8.750 din

Občni zbor:

70 delegatov, vožnja po 250 din 17.500 din

kosilo za delegate po 250 din 17.500 din

gostje iz drugih republik, 10 oseb po 1000 dinarjev 10.000 din

Skupaj 62.500 din

4. Potni stroški:

za udeležbo delegatov Zveze na občnih zborih podružnic 20.000 din

za predavanja, nujne stike in revizije podružnic 30.000 din

udeležba delegatov izven Slovenije:

štirje delegati v Zagreb: vozni listki za vlak 2.400 din

dnevnice in reprezentančni izdatki 5.000 din

trije delegati za Beograd: avijonski vozni listki 12.000 din

dnevnice in reprezentančni stroški 3.000 din

dva delegata za Skoplje: avijonski vozni listki 14.000 din

dnevnice in reprezentančni stroški 3.000 din

dva delegata za Sarajevo: avijonski vozni listki 8.000 din

dnevnice in reprezentančni stroški 3.000 din

Skupaj 103.400 din

5. Poštne in brzojav	8.000 din
6. Prispevki za prireditve društev in organizacijo mladincev	10.000 din
7. Nabava novih izdaj za zbirko	15.000 din
8. Izdatki za Prešernove bloke	60.000 din
9. Diplome in darila častnim članom	30.000 din
10. Nabava inventarja	30.000 din
11. Ostali upravni stroški: pisarniške potrebščine	6.000 din
stroški za nabavo knjigovodstva	5.000 din
bančni stroški, tiskovine	3.000 din
telefonska taksa za napeljavo telefona	2.000 din
razni stroški	8.000 din
Skupaj	24.000 din

REKAPITULACIJA:

1. Dohodki	424.000 din
2. Izdatki	409.900 din
Presežek	14.100 din

Ad 2) dnevnega reda:

Skupščina SFS je preložena na 7. 5. 1950. — Tovariš podpredsednik vlade Edvard Kardelj se je zahvalil za imenovanje za častnega člana. Sprejel bo delegacijo.

6. redna seja dne 25. IV. 1950.

Navzočnih 12 članov odbora. Inž. Gruden sodi, da sedanja kvaliteta revije še ne ustreza za zamenjavo z inozemskimi revijami. — On in dr. Lavrič sta kooptirana v uredniški odbor glasila. Podružnice naj vrnejo neuporabljene vinjete Zvezi do 1. VI. 1950. Zveza jih izplača na osnovi obračuna. — Tov. Pušenjak objubi nabavo albumov in pinčet za Zvezo.

7. redna seja dne 16. V. 1950.

Navzočnih 7 članov odbora. Zamenjava znamk z inozemstvom po novi uredbi dovoljuje pošiljanje tujih znamk za 35 frankov (Zumstein) ali 2800 frankov (Yvert) ali 14 dolarjev (Scott). — Oblastni odbor OF za goriško oblast predlaga izdajo spominskih znamk za 3-letnico povratka Primorja v Jugoslavijo. Zadevo uredita na pristojnih mestih inž. Gruden in Stebih. — Odposlan je bil predlog izdajanja novih znamk za leto 1951. — Zveza protestira v Beogradu

proti nameravani izdaji avstrijskih spominskih plebiscitnih znamk. — Za zglede delo je pohvaljena podružnica Bled. — Obeta se ustanovitev podružnic v Ribnici in v Kočevju.

Inž. Gruden poroča o obnem zboru SFS. FZS je pozvala vse ostale zveze na tekmovanje in sicer glede čiste članstva in prostovoljnega dela. — Ministrstvo za pošte FLRJ je sklicalo za 3. VII. 1950 v Beogradu konferenco z zastopniki vseh zvez. Tu naj bi razčistili položaj ter pretehtali predloge in želje. Dnevni red bo javljen 14 dni pred konferenco. Stroške enega delegata krije Ministrstvo PTT.

Za pojasnitev položaja v filateliji ter zaradi aktiviziranja članstva bo 28. V. 1950 ob 9.30 uri v Ljubljani prvi plenum FZS. Dnevni red: 1. otvoritve, 2. poročilo upravnega in nadzornega odbora, 3. razlaga in pojasnilo uredbe o zamenjavi znamk, 4. tekmovanje, 5. samostojni predlogi in 6. slučajnosti. — Stroške za potovanje delegatov krije FZS.

Dne 4. junija 1950 priredi FZS izlet s prostovoljnimi delom v Kamnik. Sodelujejo ljubljanska društva ter člani Domžal in Kamnika.

Hrvatski Filatelistički Savez priredi v letu 1951 vsedravno filatelistično razstavo. Zveza je prejela le 15 katalogov Zumstein. V Beogradu so delegaciji objubili še 4, ker jih več nimajo.

NAŠI POSEBNI ŽIGI

10. Od 20. VIII. do 9. IX. 1950 je bila v Dubrovniku IX. svetovna šahovska olimpiada. Enokrožni jekleni spominski žig v rdeči barvi. Odločba ministrstva PTT št. 16.680 z dne 30. VI. 1950. Datum premakljiv.

PRETEZKO PISMO

Poštar: »To pismo je pretežko, pri-
lepitit morate še eno znamko.«

Stranka: »Potem bo pa še težje.«

NOVE ZNAMKE V SVETU

Avstrija

5. Dodatne k portovni seriji: 60, 90 grošev, 1,65 šilinga.

6. Jožef Madersperger, izumitelj šivalnega stroja: 60 grošev.

Belgija

4. Evropsko lahkoatletsko prvenstvo: 20+5 c, 90+10 c, 1,75 fr + 25 c, 4+2, 8+4 fr.

5. Poštna služba s helikopterji: 7+3 franka.

6. Dodatni vrednoti k frankovni seriji: 1,75, 4 fr.

7. Blok za evropsko lahkoatletsko prvenstvo: 1,75 fr + 25 c.

Bolgarija

7. Dodatni frankovni znamki: 3, 5 levov.

8. 100-letnica rojstva pesnika Ivana Vazova: 4 leve.

9. Spominke Dimitrov: 50, 50 st., 1, 2, 4, 9, 10, 15, 20, 40 levov.

10. Športna serija: 4, 9, 20, 40 levov.

Ceškoslovaška

10. Svetovni študentovski kongres: 1,50, 2, 3, 5 kšs.

Danska

3. Dodatna frankovna znamka: 15 örov.

4. Izdaja za otok Grenland: 1, 5, 10, 15, 25, 50 örov, 1, 2 kr.

Gibraltar

1. Nova ustava: 2, 3, 6 d, 1 šiling.

Irska

1. Sveto leto: 2¹/₂, 3, 9 d.

Italija

8. 200-letnica smrti L. A. Muratori: 20 lir.

9. 900-letnica smrti G. d'Arezzo: 20 lir.

10. Velesejem v Bariju: 20 lir.

11. Evropska tobačna konferenca v Rimu: 5, 20, 55 lir.

12. Pionirja italijanske tekstilne industrije (A. Rossi in G. Mazotto): 20

13. 200 let akademije lepih umetnosti v Benetkah: 20 lir.

14. 100-letnica rojstva Avgusta Rigghija: 20 lir.

Lichtenstein

3. Franko provizorij: 1 Fr ä 40 Rp.

Malta

1. Obisk princeze Elizabete: 1, 3 d, 1 šiling.

Madžarska

11. UPU — dodatna letalska: 3 ft.

12. Cvetlična serija: 30, 40, 60 fil, 1, 1,70 ft.

Zapadna Nemčija

2. 200-letnica smrti skladatelja J. S. Bacha: 10+2, 20+3 pf.

Vzhodna Nemčija

6. Razstava znamk v Lipskem »Debria«: 84+41 pf.

7. 250 let Nemške akademije znanosti v Berlinu: 1, 5, 6, 8, 10, 12, 16, 20, 24, 50 pf.

8. Blok Debria: 12+3, 84+41 pf (nezobčan).

9. 750 let bakrenih rudnikov v Mansfeldu: 12, 24 pf.

Nizozemska

5. Znamke za mednarodno razsodišče v Haagu: 2, 4 c.

Norveška

2. Dobrodelne v korist borbe proti otroški ohromelosti: 20+5, 45+5 örov.

Poljska

1. Kongres Ljudske stranke: 5, 10, 15, 35 Zl

2. Sovjetsko poljsko prijateljstvo: 15 zł

3. Kongres sindikata poštarijev: 15 zł

4. Letalska 500 zł

5. Portovni znamki: 15, 25 zł

6. Frankovna znamka: 15 zł

7. Julijan Marchlewski: 15 zł

8. Obnova Varšave: 5 zł

9. Velesejem v Poznanju: 15 zł

10. 60-letnica 1. maj: 10, 15 zł

11. Portovni znamki: 1, 50 zl
12. Mirovna izdaja: 10, 15 zl
13. Socialisti: 15 zlotov.
14. Dodatne frankovne znamke: 5, 10, 25, 30 zlotov.
15. Prvi poljski mirovni kongres: 15 zlotov.

Posarje

9. Sprejem Posarja v Evropski svet: frankovna 25 fr, letalska 200 fr.

Romunija

1. Mednarodna zveza transportnih delavcev: 1 in 20 lejev
2. 70-letnica Stalina: 31 lejev
3. Filatelistična razstava: 10 lejev (blok)
4. 100 let rojstva Mihaela Eminesca: 5 znamk z isto risbo po 11 lejev v različnih barvah
5. 100-letnica rojstva Jona Andresca: 5, 11, 11 (rezana), 20 lejev
6. Gospodarski plan: 11, 11 (rezana), 31 lejev
7. 60-letnica 1. maj: 31 lejev
8. Letalska: 30 lejev
9. 1. obletnica mladinske organizacije: 8, 11, 31 lejev
10. Portovne znamke: 2, 4, 5, 10 lejev
11. Frankovna serija, grb: 50 banj, 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 7.50, 10, 11, 15, 20, 31, 35 lejev
12. 2. obletnica nacionalizacije: 4 znamke v različnih barvah z isto sliko po 11 lejev.
13. Aurel Vlaicu: 3, 6, 8 lejev.

San Marino

1. UPU: 100 lir, letalska 200 lir
2. Paketna znamka s pretiskom nove vrednosti: 200 à 25 lir
3. Dodatni vrednoti k pokrajinski seriji: 20, 55 lir
4. Letalska serija: 2, 3, 5, 10, 15, 55, 100, 250, 500 lir

Sovjetska zveza

1. 125 let »Malega teatra« v Moskvi: 40, 50 kop, 1 rub
2. Kolhozi: 40 kop, 1 rub
3. Propaganda za letalstvo: 50, 60 kop, 1, 1, 1, 1, 2, 3 rub
4. Državni grb: 40 kop

Zadnje vesti

Na ozemlju VUJA-STO so dali 1. novembra t. l. v promet nove portovne znamke v vrednotah 0,50, 1, 2, 3 in 5 din. Bakrotisk »Ljudske pravice« v Ljubljani po Krošljevih osnutkih. — Znamke sodijo med zelo uspele grafične izdelke. Glej podrobno objavo na drugi strani ovitka.

Biro za filatelijo je javil, da v načelu soglaša s predlogom, na osnovi katerega lahko filatelisti vpošljejo v bodoče v tujino tudi novitete na ovitkih z žigom prvega dne. Organizacijo tega prevzame »Jugofilatelija«. — V kratkem slede podrobnosti o načinu odpošiljanja takih pisemskih pošilk.

Novo vrednote naših frankovnih znamk po 1 in 5 din so prišle v promet sredi oktobra, tako da imamo sedaj skupno že 6 vrednot (1, 2, 3, 5, 7 in 10 din).

Radio Beograd 2 prenaša od nedavna med športnimi vestmi tudi reportažo s področja filatelije. Oddaja vsakih 14 dni po 10 minut. V kratkem bomo slišali filatelistične vesti tudi po oddajniku Radia Ljubljana. Pričetek bo javljen.

Zumsteinov katalog 1951 je izšel pred mesecem. Letos ga je preskrbela »Jugofilatelija« vsem filatelističnim organizacijam v državi. Notacije našim znamkam so se izboljšale. V splošnem pa je zabeleženo pri drugih evropskih državah rahlo znižanje z izjemo boljše klasike.

V Ilirski Bistrici je pošta uporabljala poseben žig črne barve za I. slovensko-hrvaški festival od 1. do 8. X. 1950. Filatelisti so bili prepozno opozorjeni nanj. Takih propustov naj v bodoče ne bo.

Neizdane znamke cone B San Giusto, ki notirajo v novem Zumsteinu 25.— frankov (str. 499), so v prodaji pri poslovalnicah »Jugofilatelije« po ceni 300.— din za serijo.

V Sarajevu bo na razstavi od 28. XI. do 2. XII. t. l. spominski žig.